

Brussel, 5 mei 2026
(OR. en)

8874/26

ECOFIN 569
UEM 159
FIN 626
ECB
EIB

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	4 mei 2026
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.:	C(2026) 2647 final
Betreft:	Mededeling van de Commissie Richtsnoeren voor de lidstaten over de operationele aspecten in verband met de laatste fase en de afsluiting van de herstel- en veerkrachtfaciliteit

De delegaties vinden hierbij document C(2026) 2647 final.

Bijlage: C(2026) 2647 final

Brussel, 30.4.2026
C(2026) 2647 final

Mededeling van de Commissie

Richtsnoeren voor de lidstaten over de operationele aspecten in verband met de laatste fase en de afsluiting van de herstel- en veerkrachtfaciliteit

Mededeling van de Commissie

Richtsnoeren voor de lidstaten over de operationele aspecten in verband met de laatste fase en de afsluiting van de herstel- en veerkrachtfaciliteit

1. ALGEMENE PRINCIPES

De herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF) is een tijdelijk instrument dat is ontworpen als antwoord op de negatieve gevolgen van de COVID-19-crisis om de economische, sociale en territoriale cohesie van de Unie te bevorderen. Het doel is de veerkracht, de crisisparaatheid, het aanpassingsvermogen en het groeipotentieel van de lidstaten te verbeteren door hen financiële steun te verlenen om de hervormingen en investeringen uit te voeren die in hun herstel- en veerkrachtplannen (RRP's) zijn uiteengezet.

Verordening (EU) 2021/241¹ tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (de RRF-verordening) is in februari 2021 in werking getreden. De verordening is tweemaal gewijzigd, bij Verordening (EU) 2023/435², waarbij REPowerEU-doelstellingen zijn opgenomen, en bij Verordening (EU) 2024/795³ tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP). Ze gaat vergezeld van twee gedelegeerde verordeningen tot de vaststelling van gemeenschappelijke indicatoren⁴ en een methode voor het traceren van sociale uitgaven⁵.

In haar mededeling “NextGenerationEU – De weg naar 2026”⁶ van 4 juni 2025 herinnerde de Commissie aan het geldende rechtskader en de relevante termijnen voor de laatste fase van de uitvoering van de RRF. De RRF-verordening voorziet dat alle mijlpalen en streefdoelen voor de uitvoering van hervormingen en investeringen uiterlijk 31 augustus 2026 voltooid moeten zijn⁷.

Deze richtsnoeren bieden de lidstaten informatie over de laatste stappen van de uitvoering van het programma tot eind 2026 en de geldende procedures en verplichtingen na 2026. Ze herinneren aan het regelgevingskader en geven extra informatie over de manier waarop de Commissie van plan is de belangrijkste aspecten van de afsluiting van de RRF te regelen. Ook

¹ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

² Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG.

³ Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) en tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG en Verordeningen (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 en (EU) 2021/241.

⁴ Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2106 van de Commissie van 28 september 2021 tot aanvulling van Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit door de vaststelling van de gemeenschappelijke indicatoren en de gedetailleerde elementen van het scorebord voor herstel en veerkracht.

⁵ Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2105 van de Commissie van 28 september 2021 tot aanvulling van Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit door de vaststelling van een methode voor verslaglegging over sociale uitgaven.

⁶ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: “NextGenerationEU – De weg naar 2026” (COM(2025) 310 final/2).

⁷ De artikelen 18 en 20 van de RRF-verordening en artikel 2, lid 4, en in geval van steun via leningen artikel 3, lid 4, van de respectieve uitvoeringsbesluiten van de Raad.

worden de blijvende verplichtingen van de lidstaten op het gebied van monitoring, controle, audit en databewaring na 2026 verduidelijkt en worden uiterste termijnen voor RRF-gerelateerde verslagleggingsverplichtingen bepaald.

Deze richtsnoeren zijn bedoeld om de nationale autoriteiten te helpen bij de toepassing van de RRF-verordening. Alleen het Hof van Justitie van de Europese Unie is bevoegd om het Unierecht bindend uit te leggen.

2. VOORBEREIDING VAN DE AFSLUITING

2.1. Wijzigingen van de herstel- en veerkrachtplannen

Om de correcte uitvoering van de RRP's te waarborgen, heeft de Commissie alle lidstaten aangeraden om uiterlijk eind 2025⁸ de nodige wijzigingen in hun RRP's aan te brengen. Alle lidstaten hebben dergelijke wijzigingen doorgevoerd of zijn daarmee bezig.

In de loop van 2026 kunnen objectieve omstandigheden er nog steeds toe leiden dat bepaalde mijlpalen en streefdoelen niet langer haalbaar zijn, en daarom kunnen de lidstaten op grond van artikel 21 van de RRF-verordening een met redenen omkleed verzoek bij de Commissie indienen om een voorstel tot wijziging van het uitvoeringsbesluit van de Raad in te dienen. De mogelijkheid van dergelijke herzieningen wordt in 2026 echter beperkt door zowel de in de RRF-verordening vastgestelde uitvoeringstermijnen als praktische overwegingen.

Aangezien de mijlpalen en streefdoelen uiterlijk 31 augustus 2026 voltooid moeten zijn, heeft de Raad niet de gelegenheid om na 31 augustus 2026 nog wijzigingen van RRP's vast te stellen. Bovendien zou de Commissie alleen door een vaststelling vóór 31 augustus 2026 de op basis van dergelijke herziene uitvoeringsbesluiten van de Raad ingediende betalingsverzoeken kunnen beoordelen en het bijbehorende betalingsbesluit op tijd kunnen vaststellen voor een uitbetaling uiterlijk 31 december 2026, zoals bepaald in artikel 24, lid 1, van de RRF-verordening.

2.2. Indiening van verzoeken tot wijziging van de herstel- en veerkrachtplannen

Om de Commissie in staat te stellen verzoeken tot wijziging van het RRP en de respectieve uitvoeringsbesluiten van de Raad te beoordelen overeenkomstig het tijdschema in punt 2.1, wordt van de lidstaten verwacht dat ze hun eventuele voorstellen tot wijziging van de uitvoeringsbesluiten van de Raad uiterlijk 31 mei 2026 indienen.

Voor verzoeken tot wijziging die nadien worden ingediend, kan de Commissie zich er niet toe verbinden haar beoordeling snel genoeg af te ronden zodat de Raad het herziene besluit uiterlijk 31 augustus 2026 kan vaststellen.

⁸ COM(2025) 310 final, punt 3.1.

3. BEHANDELING VAN LAATSTE BETALINGSVERZOEKEN, OPSCHORTINGEN EN TERUGDRAAIINGEN VAN BETALINGEN

3.1. Rechtskader

Overeenkomstig artikel 20, lid 5, punt d), van de RRF-verordening moeten alle mijlpalen en streefdoelen uiterlijk 31 augustus 2026 voltooid zijn. Maatregelen die de lidstaten nadien nemen om de mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze te verwezenlijken, kunnen niet in aanmerking genomen worden bij de beoordeling van betalingsverzoeken.

De Commissie zal beoordelen of de mijlpalen en streefdoelen in de laatste betalingsverzoeken op bevredigende wijze zijn bereikt, op basis van het kader voor de beoordeling van mijlpalen en streefdoelen krachtens de RRF-verordening⁹ dat werd gepubliceerd op 21 februari 2023.

Alle betalingsverzoeken, inclusief de beheersverklaringen, de samenvattingen van de uitgevoerde audits en alle bewijzen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling ervan, moeten uiterlijk 30 september 2026 zijn ingediend bij de Commissie. Die termijn stemt overeen met de geldende financierings- en leningsovereenkomsten¹⁰. Indien van toepassing, moet in de beheersverklaring vermeld worden of de voltooiing slechts gedeeltelijk is, en in de motivering moeten dienovereenkomstig eventuele beperkingen, afwijkingen of onvoltooide elementen vermeld worden.

Alle betalingen door de Commissie moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn verricht¹¹.

3.2. Tijdschema voor de indiening van bewijs en de verwerking van de laatste betalingsverzoeken

In overeenstemming met de vastgestelde processen en procedures voor de behandeling van betalingsverzoeken in het kader van de RRF gelden het volgende (indicatieve) tijdschema en de volgende (indicatieve) termijnen voor de beoordeling van betalingsverzoeken uiterlijk eind 2026.

Na de indiening van betalingsverzoeken uiterlijk 30 september 2026 heeft de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 3, van de RRF-verordening twee maanden de tijd om haar voorlopige beoordeling van de bevredigende verwezenlijking van de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen te verstrekken. De Commissie is van plan die voorlopige beoordelingen uiterlijk 20 november 2026 bij het Economisch en Financieel Comité (EFC) in te dienen. De Commissie neemt nota van het voornemen van het EFC om uiterlijk 8 december 2026 advies uit te brengen (voor alle voorlopige beoordelingen die uiterlijk 20 november 2026 opgesteld zijn), zodat ze haar besluiten tot goedkeuring van de betalingen uiterlijk 18 december 2026 kan

⁹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – De herstel- en veerkrachtfaciliteit: twee jaar later – Een uniek instrument dat de kern vormt van de groene en digitale transformatie van de EU (COM(2023) 99 final), bijlage I.

¹⁰ Artikel 6 van de RRF-financieringsovereenkomsten en artikel 7 van de RRF-leningsovereenkomsten.

¹¹ Artikel 24, lid 1, en overweging 53 van de RRF-verordening; zie ook artikel 3, lid 9, van Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad van 14 december 2020 tot vaststelling van een herstelinstrument van de Europese Unie ter ondersteuning van het herstel na de COVID-19-crisis en de daarin vermelde uitzonderingen.

vaststellen en de desbetreffende betalingen uiterlijk 31 december 2026 verricht kunnen worden¹².

Tijdens de beoordeling kan de Commissie nog steeds om extra informatie verzoeken en/of controles uitvoeren (ook ter plaatse), zoals bepaald in artikel 6, lid 4, van de financieringsovereenkomsten en artikel 7, lid 4, van de leningsovereenkomsten. Ze is echter niet van plan de beoordelingsperiode op te schorten in afwachting van de indiening door de lidstaten van aanvullende of gecorrigeerde documenten als dat de indiening van de voorlopige beoordeling bij het EFC uiterlijk 20 november 2026 in gevaar brengt.

Zoals aangegeven in de mededeling van de Commissie “NextGenerationEU – De weg naar 2026” van 4 juni 2025, worden de lidstaten sterk aangemoedigd om vooruit te plannen en ervoor te zorgen dat ze volledig en robuust bewijsmateriaal zo vroeg mogelijk en tijdig indienen om de beoordeling te vergemakkelijken en vrijmakingen van middelen te voorkomen. Aangezien er tijdens de beoordelingsperiode erg weinig tijd zal zijn voor uitwisselingen tussen de diensten van de Commissie en de autoriteiten van de lidstaten, zou bewijsmateriaal informeel met de diensten van de Commissie gedeeld moeten worden zodra het beschikbaar is, zelfs vóór de formele indiening van de laatste betalingsverzoeken. Dat is vooral van belang bij mijlpalen en streefdoelen die worden beoordeeld via steekproeven. Daarbij zijn dikwijls verscheidene uitwisselingen tussen de autoriteiten van de lidstaten en de diensten van de Commissie nodig om vast te stellen of ze op bevredigende wijze zijn bereikt.

3.3. Opschorting van betalingen en niet-verwezenlijking van mijlpalen en streefdoelen

In de RRF-verordening is bepaald dat alle mijlpalen en streefdoelen uiterlijk 31 augustus 2026 voltooid moeten zijn. Dat heeft gevolgen voor mijlpalen en streefdoelen die worden beïnvloed door besluiten tot opschorting van betalingen.

a) Vóór 31 augustus 2026

Voor mijlpalen of streefdoelen waarvoor de betaling is opgeschort, moet de betrokken lidstaat alle nodige corrigerende maatregelen nemen binnen zes maanden na het opschortingsbesluit – overeenkomstig artikel 24, lid 8, van de RRF-verordening – en in elk geval uiterlijk 31 augustus 2026 om de opschorting te kunnen opheffen en het opgeschorte bedrag te kunnen uitbetalen (zie 3.1).

In gevallen waarin op 31 augustus 2026 nog steeds een opschortingsbesluit van kracht is, moeten de betrokken lidstaten uiterlijk 30 september 2026 alle relevante bewijsstukken indienen waaruit blijkt dat ze uiterlijk 31 augustus 2026 de nodige maatregelen hadden genomen om ervoor te zorgen dat de betrokken mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze worden verwezenlijkt.

¹² Overeenkomstig artikel 24 van de RRF-verordening en artikel 3, lid 9, van Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad van 14 december 2020.

b) Na 31 augustus 2026

De RRF-verordening staat niet toe dat maatregelen van na 31 augustus 2026 in aanmerking komen voor een positieve beoordeling. Bijgevolg is de start van een procedure tot opschorting van betalingen, zoals beschreven in artikel 24, leden 6 en 8, van de RRF-verordening en bedoeld om de lidstaten de tijd te geven de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de desbetreffende mijlpalen of streefdoelen binnen zes maanden op bevredigende wijze worden verwezenlijkt, na die datum niet langer relevant. Indien na 31 augustus 2026 wordt geoordeeld dat een mijlpaal of streefdoel niet op bevredigende wijze is verwezenlijkt, zal de Commissie de procedure tot opschorting van de betalingen dus niet inleiden.

In plaats daarvan zal ze de verminderingprocedure van artikel 24, lid 8, van de RRF-verordening inleiden, die mogelijk zal leiden tot een verhoudingsgewijze vermindering van de financiële bijdrage en, indien van toepassing, de lening. Conform het kader voor verminderingen en terugvorderingen in het kader van de RRF dat vastgesteld is in bijlage IV bij de mededeling van de Commissie met richtsnoeren voor RRP's¹³, zal de Commissie het betrokken bedrag berekenen volgens de in bijlage II bij haar mededeling van 21 februari 2023 beschreven methode¹⁴, die wordt gebruikt om opschortingen van betalingen te berekenen.

Dienovereenkomstig zal de Commissie de lidstaat ervan op de hoogte brengen dat ze voorlopig van oordeel is dat de mijlpaal of het streefdoel in kwestie niet op bevredigende wijze is verwezenlijkt, waarna de lidstaat twee maanden tijd heeft om zijn opmerkingen in te dienen voordat de Commissie haar definitieve beoordeling vaststelt. Tezamen met de start van de verminderingprocedure zal de Commissie overgaan tot de vaststelling van het uitvoeringsbesluit tot goedkeuring van de uitbetaling van resterende bedragen, op basis van de beoordeling van de resterende mijlpalen en streefdoelen die op bevredigende wijze verwezenlijkt zijn (zie het vorige punt).

Als de opmerkingen van de lidstaat de voorlopige beoordeling van de Commissie niet wijzigen, zal de Commissie een besluit tot vermindering van de financiële bijdrage of lening vaststellen.

Als de opmerkingen van de lidstaat de Commissie ertoe brengen haar beoordeling geheel of gedeeltelijk te heroverwegen, zal de betaling van het desbetreffende bedrag naar analogie de procedure van het vorige punt volgen. Voor zover nodig zal de Commissie gebruikmaken van de optie in overweging 53 van de RRF-verordening en artikel 3, lid 9, van Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad van 14 december 2020 om ervoor te zorgen dat de betalingen aan de lidstaten kunnen plaatsvinden.

3.4. Behandeling van terugdraaiingen van eerder verwezenlijkte mijlpalen en streefdoelen

Overeenkomstig artikel 24, lid 3, tweede zin, van de RRF-verordening wordt “[o]nder bevredigende verwezenlijking van mijlpalen en streefdoelen [...] begrepen dat er door de

¹³ C/2024/4618.

¹⁴ COM(2023) 99, bijlage II.

betrokken lidstaat geen maatregelen zijn teruggedraaid in verband met eerder behaalde mijlpalen en streefdoelen”. De Commissie heeft de toepassing van deze bepaling verduidelijkt in het kader tot terugdraaiing van de RRF, dat vastgesteld is op 19 september 2023¹⁵.

Aangezien terugdraaiingen intrinsiek verbonden zijn met de beoordeling van betalingsverzoeken, zal de Commissie ervoor zorgen dat elke terugdraaiing door een lidstaat wordt aangepakt door de betrokken lidstaat of door de Commissie op het moment van de laatste betaling.

Als de Commissie na 31 augustus 2026 van oordeel is dat er sprake is van een terugdraaiing, zal ze een verminderingsprocedure instellen zoals bepaald in artikel 24, lid 8, van de RRF-verordening om de Uniebegroting in dezelfde positie te plaatsen als wanneer de teruggedraaide mijlpaal of het teruggedraaide streefdoel nooit als op bevredigende wijze verwezenlijkt beschouwd was. In overeenstemming met het kader tot terugdraaiing van de RRF¹⁶ zal de Commissie het betrokken bedrag berekenen volgens de opschortingsmethode van bijlage II bij haar mededeling van 21 februari 2023¹⁷.

Tezamen met de start van de verminderingsprocedure zal de Commissie overgaan tot de vaststelling van het uitvoeringsbesluit tot goedkeuring van de uitbetaling van resterende bedragen, op basis van de beoordeling van de mijlpalen en streefdoelen die op bevredigende wijze verwezenlijkt zijn. Dat betekent dat het bedrag waarop de terugdraaiing betrekking heeft, in mindering wordt gebracht op het besluit voor de laatste betaling en van invloed kan zijn op het volledige bedrag van het betalingsbesluit.

De lidstaat heeft twee maanden de tijd om opmerkingen te maken. Uit de opmerkingen van de lidstaat moet ofwel blijken dat er geen terugdraaiing heeft plaatsgevonden, ofwel dat de lidstaat de nodige maatregelen heeft getroffen om ervoor te zorgen dat de mijlpaal of het streefdoel in kwestie opnieuw op bevredigende wijze verwezenlijkt is. Aangezien terugdraaiingen verband houden met de betalingen, zal er rekening worden gehouden met de maatregelen die de lidstaat heeft genomen tot de datum van het uitvoeringsbesluit van de Commissie tot goedkeuring van de betaling.

Als de opmerkingen van de lidstaat ertoe leiden dat de Commissie haar beoordeling dat een mijlpaal of streefdoel is teruggedraaid (gedeeltelijk) heroverweegt, zal ze op basis daarvan een besluit nemen om de uitbetaling van een deel van of het volledige resterende betalingsbedrag goed te keuren. Voor zover nodig zal de Commissie gebruikmaken van de optie in overweging 53 van de RRF-verordening en artikel 3, lid 9, van Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad van 14 december 2020 om ervoor te zorgen dat de betalingen aan de lidstaten kunnen plaatsvinden.

Als de Commissie van mening blijft dat een of meer mijlpalen en streefdoelen zijn teruggedraaid op het moment van het uitvoeringsbesluit van de Commissie tot goedkeuring

¹⁵ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (COM(2023) 545 final, bijlage II).

¹⁶ COM(2023) 545 final, bijlage II.

¹⁷ COM(2023) 99, bijlage II.

van de betaling of van de mededeling dat het volledige betalingsbedrag door de terugdraaiing wordt beïnvloed, stelt ze het overeenkomstige verminderingsbesluit vast.

Tegen die achtergrond moeten de lidstaten actief toezien op het risico van terugdraaiing in 2026 om terugdraaiingen te voorkomen die van invloed zijn op de beoordeling van de laatste betalingsverzoeken.

Vanaf 2027 zal de Commissie in het kader van het Europees Semester ook jaarlijks de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen monitoren, inclusief de aanbevelingen die met RRF-maatregelen worden aangepakt.

3.5. Laatste beheersverklaringen en laatste samenvattingen van de audits

Krachtens artikel 22, lid 2, punt c), van de RRF-verordening moet een betalingsverzoek vergezeld gaan van een beheersverklaring en een samenvatting van de audits. Zodoende moeten de lidstaten, in overeenstemming met de uiterste termijn voor de indiening van betalingsverzoeken, de laatste beheersverklaringen en samenvattingen van de audits bij hun laatste betalingsverzoek uiterlijk 30 september 2026 indienen.

Bij de planning van de nationale audits in 2026 wordt de lidstaten verzocht rekening te houden met het aantal mijlpalen en streefdoelen dat in het laatste betalingsverzoek moet worden opgenomen, zodat ze zorgen voor een passende auditdekking en tijdige zekerheid bieden ter ondersteuning van de laatste beheersverklaring.

Er worden geen beheersverklaringen of samenvattingen van de audits verwacht na die bij het laatste betalingsverzoek. Zoals uiteengezet in punt 6, blijven de lidstaten wel verplicht om de controles en audits voort te zetten en de resultaten en (vermoedelijke) onregelmatigheden te rapporteren overeenkomstig artikel 22 van de RRF-verordening. Voorts wordt de lidstaten verzocht de diensten van de Commissie ook op de hoogte te brengen van eventuele resultaten achteraf over mijlpalen en streefdoelen die bereikt zouden zijn na de indiening van het laatste betalingsverzoek en na de laatste betaling.

4. FINANCIËEL BEHEER BIJ AFSLUITING

4.1. Vroege vereffening van voorfinancieringen

Als een lidstaat voorfinanciering heeft ontvangen op grond van artikel 13 of artikel 21 quinquies, van de RRF-verordening, wordt het overeenkomstige bedrag van de voorfinanciering evenredig afgetrokken van de daaropvolgende betalingen van de financiële bijdrage en leningen op basis van het bedrag van de uitbetaling. De lidstaten kunnen verzoeken om verdere bedragen in mindering te brengen op betalingsverzoeken om de voorfinanciering eerder te vereffenen. Het vereffeningsmechanisme is vastgesteld in artikel 5 van de financieringsovereenkomst en artikel 6 van de leningsovereenkomst.

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat alle voorfinanciering uit alle beschikbare financieringsbronnen (d.w.z. afkomstig uit NextGenerationEU, de veiling van emissierechten uit het emissiehandelssysteem (ETS) en overdrachten uit de reserve voor aanpassing aan de Brexit (Brexitreserve)) uiterlijk 31 december 2026 volledig is vereffend. Volgens de financieringsovereenkomsten zullen bedragen die op die datum niet vereffend zijn, teruggevorderd worden. In het kader van de leningsovereenkomsten zullen bedragen die op die datum niet vereffend zijn, onmiddellijk verschuldigd en terugbetaalbaar zijn, en kan de Commissie ze terugvorderen door ze te verrekenen met aan de lidstaat verschuldigde vorderingen in het kader van de RRF of een ander EU-programma.

Om die noodzaak van terugvorderingen te beperken, worden de lidstaten aangemoedigd om vóór de indiening van het laatste betalingsverzoek te verzoeken om vereffening van het volledige uitstaande bedrag van de voorfinanciering. Een dergelijke vroegtijdige vereffening zal de financiële afsluiting van de RRF voor zowel de lidstaten als de Commissie vereenvoudigen, de administratieve complexiteit in de laatste cruciale fase van de uitvoering verminderen en de risico's in verband met mogelijke terugvorderingen of vervroegde terugbetalingen beperken. Meer in het algemeen draagt het bij tot een goed financieel beheer door de uitbetalingen en financieringsbehoeften bij de afsluiting beter op elkaar af te stemmen. Het zou ook de gevolgen voor de nationale begrotingen zoveel mogelijk beperken, aangezien het niet-vereffende verschil na het einde van de RRF niet meer teruggevorderd zou moeten worden.

4.2. Laatste vrijmakingen als gevolg van onderbesteding aan het einde van de RRF

Voor zowel de financiële bijdragen als de leningen zal elk niet-gebruikt bedrag van de EU-bijdrage in het kader van de financierings- en leningsovereenkomsten dat aan een lidstaat is toegewezen, worden vrijgemaakt nadat aan alle wettelijke en betalingsverplichtingen is voldaan. Voor een dergelijke vrijmaking is geen wijziging van de financierings- en leningsovereenkomsten nodig. Het vrijmakingsproces hangt af van welke van de drie financieringsbronnen van de RRF wordt vrijgemaakt.

Meer bepaald:

1. Voor de financiële bijdragen en leningen van NextGenerationEU zal de Commissie elk aan een specifieke lidstaat toegewezen bedrag vrijmaken dat niet uiterlijk 31 december 2026 betaald is, onder voorbehoud van resterende verplichtingen of procedures met mogelijke financiële gevolgen.
2. Voor middelen die zijn overgedragen vanuit de Brexitreserve, zal de Commissie elk aan een specifieke lidstaat toegewezen bedrag vrijmaken dat niet uiterlijk 31 december 2026 betaald is, onder voorbehoud van resterende verplichtingen of procedures met mogelijke financiële gevolgen.
3. Voor middelen die ter beschikking zijn gesteld door de veiling van emissierechten uit het ETS, zal de Commissie elk aan een specifieke lidstaat toegewezen bedrag vrijmaken dat niet

uiterlijk 31 december 2026 betaald is, onder voorbehoud van resterende verplichtingen of procedures met mogelijke financiële gevolgen.

5. VERSLAGLEGGINGSVERPLICHTINGEN

Hoewel de RRF-verordening een einddatum bevat voor de uitvoering van de RRF, bevatten noch de verordening, noch de twee gedelegeerde verordeningen einddata voor de rapportagevereisten. Om de administratie in verband met de verzameling van de data zoveel mogelijk te beperken en de nodige transparantie en beschikbaarheid van data voor de evaluatie achteraf van de RRF te waarborgen, verwacht de Commissie dat de lidstaten na 2026 slechts in zeer specifieke omstandigheden verslag uitbrengen, zoals uiteengezet in de volgende punten.

5.1. Laatste halfjaarlijkse verslaglegging over de mijlpalen en streefdoelen

Overeenkomstig artikel 2 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2106 van de Commissie vindt de verslaglegging over de vorderingen bij de verwezenlijking van de RRP's van de lidstaten elk jaar uiterlijk 30 april en 15 oktober plaats. Aangezien de mijlpalen en streefdoelen echter uiterlijk 31 augustus 2026 voltooid en de laatste betalingsverzoeken uiterlijk 30 september 2026 ingediend moeten zijn, zal de Commissie het standpunt van de lidstaat over de vooruitgang die is geboekt bij de verwezenlijking van alle mijlpalen en streefdoelen in de RRP's al hebben. Verslaglegging op 15 oktober 2026 zou dan ook overbodig zijn. De laatste verslagleggingsronde vindt dus uiterlijk 30 april 2026 plaats.

5.2. Laatste halfjaarlijkse verslaglegging over de gemeenschappelijke indicatoren

Overeenkomstig artikel 29 van de RRF-verordening en artikel 2 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2106 van de Commissie moeten de lidstaten tweemaal per jaar, uiterlijk 28 februari en 31 augustus, verslag uitbrengen over de gemeenschappelijke indicatoren.

Gezien het belang van de gemeenschappelijke indicatoren als belangrijke output- en resultaatindicatoren, vertragingen bij de dataverzameling en de noodzaak om de beste beschikbare data te verzamelen voor de evaluatie achteraf die uiterlijk 31 december 2028 moet plaatsvinden, moeten de lidstaten in 2027 tweemaal en in februari 2028 voor het laatst verslag over de gemeenschappelijke indicatoren uitbrengen. Als onderdeel van de laatste verslagleggingsronde moeten de lidstaten alle eerder geraamde waarden consolideren. Als dat niet mogelijk is, moeten ze een definitieve raming en een toelichting van de gebruikte methode verstrekken.

5.3. Laatste verslaglegging over de honderd eindontvangers die het hoogste bedrag aan financiering ontvangen

Overeenkomstig artikel 25 bis van de RRF-verordening moeten de lidstaten tweemaal per jaar verslag uitbrengen over de honderd eindontvangers die het hoogste bedrag aan financiering in het kader van de RRP's ontvangen. Overeenkomstig de richtsnoeren van de Commissie moeten alle lidstaten de op hun nationale portalen gepubliceerde data minstens twee keer per jaar bijwerken en worden ze verzocht die bijgewerkte data tegelijkertijd met de halfjaarlijkse verslaglegging in april en oktober met de Commissie te delen.

Om rekening te houden met vertragingen in de beschikbaarheid van data en om informatie te verstrekken over het eindgebruik van de middelen, moeten de lidstaten hun nationale portalen twee keer per jaar blijven bijwerken en de laatste halfjaarlijkse bijwerking van de data over de eindontvangers in april 2028 aan de Commissie verstrekken.

Zoals vereist conform artikel 25 bis, lid 4, van de RRF-verordening, moeten de lidstaten bovendien de nationale portalen minstens tot en met 31 december 2028 onderhouden, met inachtneming van hun verplichting om persoonsgegevens uit de gepubliceerde dataset te verwijderen twee jaar na het einde van het begrotingsjaar waarin de financiering aan de betrokken eindontvangers is betaald.

5.4. Voortzetting van de verslaglegging over klimaatgerelateerde uitgaven

In overeenstemming met de conclusies van de Raad over groene obligaties van NextGenerationEU 7817/21¹⁸ financiert de Commissie een deel van de uitbetalingen uit de RRF met groene obligaties van NextGenerationEU, geschraagd door een robuust en geloofwaardig kader met een eis over het gebruik van opbrengsten. Dienovereenkomstig vereisen artikel 7 van de financieringsovereenkomst en artikel 8 van de leningsovereenkomst dat de lidstaten die een betalingsverzoek in het kader van de RRF indienen, verslag uitbrengen over cumulatieve uitgaven voor hervormingen en investeringen met een positieve klimaatindicator, die de basis vormen voor de verslaglegging van de Commissie over het gebruik van de opbrengsten van groene obligaties. De nationale uitvoering van sommige van die maatregelen kan na 2026 worden voortgezet. Daarom moeten de lidstaten blijven rapporteren over cumulatieve uitgavendata voor hervormingen en investeringen met een klimaatindicator, totdat de gerapporteerde bedragen overeenstemmen met de geraamde kosten voor de specifieke maatregel of submaatregel waaraan een positieve klimaatcoëfficiënt is toegekend, totdat er geen verdere uitgaven worden verwacht, of tot en met 31 december 2031, naargelang wat zich het eerst voordoet. Die verslaglegging moet ten minste tweemaal per jaar plaatsvinden (uiterlijk eind juni en eind december). Als er geen wijzigingen zijn of als de uitgaven van de maatregel zijn afgerond en er geen extra uitgaven worden verwacht, moet dat ook worden meegedeeld. De Commissie zal daarvoor een verslagleggingsinstrument blijven aanbieden.

¹⁸ Conclusies van de Raad over groene obligaties van NextGenerationEU — Goedkeuring (2021), 7817/21.

6. CONTROLE, AUDIT EN DATABEWARING NA 2026

Krachtens de financierings- en leningsovereenkomsten tussen de Commissie en de lidstaten voor de uitvoering van de RRF, moeten de lidstaten bepaalde maatregelen nemen om de financiële belangen van de Unie te beschermen¹⁹. Die verantwoordelijkheden omvatten controles voor- en achteraf, auditwerk en verplichtingen over het bijhouden van dossiers en verslaglegging. Overeenkomstig artikel 22, lid 1, van de RRF-verordening mogen de lidstaten hun gewone nationale begrotingsbeheersystemen gebruiken.

De verplichting van de lidstaten om de financiële belangen van de Unie te beschermen, geldt voor de door de RRF ondersteunde maatregelen, ongeacht het tijdstip van eventuele betalingen van de Unie aan de lidstaten, en ook na 2026.

De Commissie herinnert eraan dat de bepalingen van de RRF-verordening alleen gelden voor de hervormingen en investeringen die zijn opgenomen in de desbetreffende uitvoeringsbesluiten van de Raad. Ze herinnert er ook aan dat de bepalingen van de RRF-verordening gelden voor alle kosten die worden gemaakt voor de uitvoering van een specifieke RRF-maatregel die is opgenomen in de uitvoeringsbesluiten van de Raad, en dat wat oorspronkelijk was geraamd of begroot niet ter zake doet voor deze bepaling.

6.1. Voortgezette nationale controles en audits

De verplichtingen van de financierings- en, indien van toepassing, leningsovereenkomsten tussen de Commissie en de lidstaten hebben geen einddatum. Voor nationale controles en audits na 2026 wijst de Commissie in het bijzonder op de volgende verplichtingen:

De lidstaten moeten, in overeenstemming met de essentiële vereisten 3 en 4 van de financierings- en leningsovereenkomsten, zorgen voor **passende maatregelen en procedures om de verwezenlijking van de mijlpalen en streefdoelen** en de nauwkeurigheid van de gerapporteerde informatie te waarborgen, waaronder controles en audits voor- en achteraf. Hoewel alle controles vooraf vóór de indiening van het betalingsverzoek moeten plaatsvinden, worden de lidstaten aangemoedigd om, voor zover het werk achteraf aan de verwezenlijking van mijlpalen en streefdoelen niet afgerond is tegen de indiening van het betalingsverzoek, ze uiterlijk op het moment van de laatste betaling en ten laatste in het eerste kwartaal van 2027 te voltooien. De lidstaten worden aangemoedigd om die resultaten met de Commissie te delen zodra ze beschikbaar zijn.

Overeenkomstig artikel 22, lid 1, van de RRF-verordening²⁰ en de essentiële vereisten 1 en 2 moeten de lidstaten zorgen voor doeltreffende en efficiënte **controles vooraf om de financiële belangen van de Unie te beschermen**. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om controles voordat de lidstaten betalingen verrichten in verband met RRF-maatregelen (d.w.z. betalingen aan

¹⁹ Artikel 11, lid 1, van de financieringsovereenkomst en artikel 20, lid 1, van de leningsovereenkomst.

²⁰ Artikel 22, lid 1, van de RRF-verordening stelt het volgende: “Bij de uitvoering van de faciliteit nemen de lidstaten, als begunstigen of leningnemers van middelen in het kader van de faciliteit, alle passende maatregelen die nodig zijn om de financiële belangen van de Unie te beschermen en ervoor te zorgen dat het gebruik van middelen in verband met door de faciliteit ondersteunde maatregelen voldoet aan het toepasselijke Unie- en nationale recht, met name wat betreft het voorkomen, opsporen en rechtzetten van fraude, corruptie en belangenconflicten”.

contractanten, eindontvangers enz.). De verplichting om die controles vooraf voort te zetten, blijft duren totdat de lidstaat al die betalingen heeft verricht, zelfs als ze na 2026 plaatsvinden. Voor de specifieke gevallen van financieringsinstrumenten, subsidieregelingen en kapitaalinjecties, waarvoor de lidstaten juridische overeenkomsten hebben ondertekend in overeenstemming met de vereisten van het uitvoeringsbesluit van de Raad, waaronder bepalingen voor de bescherming van de financiële belangen van de Unie, wordt van de lidstaten verwacht dat ze ervoor zorgen dat die maatregelen uitgevoerd worden in overeenstemming met die juridische overeenkomsten en de daarin vervatte controle- en auditverplichtingen.

Naast controles vooraf moeten de lidstaten overeenkomstig artikel 22, lid 1, van de RRF-verordening en de essentiële vereisten 1, 2 en 5, **controles achteraf en adequate en onafhankelijke audits blijven uitvoeren om de bescherming van de financiële belangen van de Unie te waarborgen**. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om controles en audits die worden uitgevoerd nadat de lidstaat betalingen in verband met RRF-maatregelen heeft verricht; ze hebben met name betrekking op het voorkomen, opsporen en corrigeren van fraude, corruptie en belangenconflicten, alsook op dubbele financiering. De lidstaten moeten dergelijke controles en audits achteraf uitvoeren totdat ze aan hun verplichtingen hebben voldaan. Van de lidstaten wordt ook verwacht dat ze controles en audits achteraf ter bescherming van de financiële belangen van de Unie opnemen in de planning van de relevante nationale autoriteiten totdat alle betalingen in verband met RRF-maatregelen door de lidstaten zijn verricht en aan dergelijke controles en audits zijn onderworpen, doorgaans op basis van risico. Controles en audits op basis van risico moeten gericht zijn op specifieke risicovolle onderwerpen (d.w.z. belangenconflicten, fraude, corruptie, dubbele financiering) of specifieke risicovolle gevallen. Dat zal normaal gesproken leiden tot geplande controles en audits achteraf in 2027 en mogelijk in 2028.

Naast het geplande werk aan controles en audits achteraf moeten de lidstaten blijven reageren op meldingen van onregelmatigheden (vooral in verband met fraude, corruptie en belangenconflicten) en dergelijke zaken in verband met RRF-maatregelen op elk moment in de toekomst blijven onderzoeken.

Overeenkomstig essentiële vereiste 2 moeten de lidstaten passende maatregelen blijven nemen om middelen waaraan geen wettige bestemming is gegeven, terug te vorderen.

Zoals gezegd in punt 3.5, worden er geen verdere beheersverklaringen of samenvattingen van de audits verwacht na de indiening van het laatste betalingsverzoek. Desalniettemin wordt de lidstaten verzocht de resultaten van hun controles en audits bij de Commissie in te dienen via het platform EU SEND²¹ zodra ze beschikbaar zijn, tenzij de Commissie anders meedeelt. De Commissie kan audits uitvoeren om na te gaan of de lidstaten nog steeds aan de bovengenoemde verplichtingen voldoen.

De Commissie heeft elk nationaal controlesysteem als adequaat beoordeeld overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt j), van de RRF-verordening. Hoewel de lidstaten niet verplicht zijn om

²¹ EU SEND is een uitwisselingsplatform dat zorgt voor een veilige overdracht van documenten tussen de Commissie en externe belanghebbenden.

na 2026 de precieze structuren in stand te houden die de Commissie heeft beoordeeld en tijdens de uitvoering van de RRF van 2021 tot en met 2026 zijn gebruikt, moeten ze er wel voor zorgen dat de bestaande structuren toereikend zijn voor hun respectieve eisen en functies. De lidstaten beslissen over de structuren die na 2026 in stand gehouden moeten worden, waarbij ze bijvoorbeeld rekening houden met de intensiteit van de uit te voeren controles en kostenefficiëntieoverwegingen. Van de lidstaten wordt verwacht dat ze de Commissie op de hoogte brengen van elke wijziging van het centrale contactpunt, overeenkomstig artikel 14 van de financieringsovereenkomst en essentiële vereiste 1. Van dat centrale contactpunt wordt verwacht dat het de respons op en de opvolging van verzoeken van de Commissie, het Europees Openbaar Ministerie (EOM), het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), de Europese Rekenkamer (ERK) of andere relevante organen coördineert.

6.2. Bewaring van en toegang tot data

Verschillende bepalingen verplichten de lidstaten om data met betrekking tot RRF-maatregelen, die ook na 31 december 2026 relevant blijven, te bewaren en de toegang ertoe te waarborgen. Meer bepaald:

- Op grond van artikel 11, lid 1, punt c), van de financieringsovereenkomst en artikel 20, lid 1, punt c), van de leningsovereenkomst moeten de lidstaten data over financiële ontvangers, contractanten, subcontractanten en uiteindelijk begunstigden verzamelen en de toegang daartoe waarborgen.
- Op grond van artikel 11, lid 1, punt d), van de financieringsovereenkomst en artikel 20, lid 1, punt d), van de leningsovereenkomst moeten de lidstaten data bijhouden overeenkomstig artikel 133 van het Financieel Reglement²².
- Artikel 12, lid 2, van de financieringsovereenkomst en artikel 21, lid 2, van de leningsovereenkomst leggen verdere vereisten op om passende bewijsstukken te bewaren en te verstrekken waaruit blijkt dat het RRP naar behoren is uitgevoerd, dat de uitvoering voldoet aan de verplichtingen van de financierings- en de leningsovereenkomst en dat de mijlpalen en streefdoelen van het uitvoeringsbesluit van de Raad op bevredigende wijze zijn verwezenlijkt.

Overeenkomstig artikel 133 van het Financieel Reglement (herschikking), artikel 12 van de financieringsovereenkomst en artikel 21 van de leningsovereenkomst moeten de data gedurende vijf jaar worden bewaard, te rekenen vanaf de datum van de laatste betaling. Met het oog op een consistente aanpak verzoekt de Commissie alle lidstaten ervoor te zorgen dat de data op zijn minst tot en met 31 december 2031 bewaard worden en beschikbaar zijn. Bovendien moeten, overeenkomstig artikel 133, lid 2, van het Financieel Reglement, dergelijke data, dossiers en documenten met betrekking tot audits, beroepsprocedures, rechtszaken en claims in verband met juridische verbintenissen of met betrekking tot OLAF-onderzoeken bewaard worden totdat die audits, beroepsprocedures, geschillen, claims of onderzoeken zijn

²² Artikel 133 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (herschikking), (PB L, 2024/2509, 26.9.2024, blz. 1); vervangt artikel 132 van de voorgaande versie van het Financieel Reglement.

afgesloten. Als erom wordt verzocht in het kader van audits, controles of onderzoeken, moeten die data worden verstrekt aan de Commissie, OLAF, de ERK en het EOM.

6.3. Voortgezette controles, audits en onderzoeken door de EU

In het kader van de financierings- en leningsovereenkomsten²³ zal de Commissie tot vijf jaar na de laatste betaling haar rechten blijven uitoefenen om verificaties, evaluaties, controles en audits uit te voeren voor de uitvoering van de RRP's.

Die controleactiviteiten hebben betrekking op de informatie en motivering die worden verstrekt voor de bevredigende verwezenlijking van de mijlpalen en streefdoelen; het voorkomen, opsporen en corrigeren van fraude, corruptie en belangenconflicten die de financiële belangen van de Unie schaden, inclusief de toepassing van artikel 11 van de financieringsovereenkomst; en de toepassing van artikel 4, lid 2, van de financieringsovereenkomst in verband met dubbele financiering. Voorts kunnen OLAF, het EOM en de ERK overeenkomstig artikel 12, lid 3, van de leningsovereenkomst en artikel 21, lid 3, van de leningsovereenkomst hun rechten uitoefenen.

Naast de verplichting om data, dossiers en documenten bij te houden en er toegang toe te verlenen (punt 6.1), moeten de lidstaten meewerken aan de bovengenoemde verificaties, evaluaties, controles, audits en onderzoeken. Dienovereenkomstig moeten de lidstaten de ambtenaren van de Commissie, OLAF, de ERK en indien nodig het EOM toegang verlenen tot de locaties en gebouwen waar in het kader van de RRF gefinancierde investeringen en hervormingen zijn uitgevoerd, en moeten ze soortgelijke verplichtingen opleggen aan alle eindontvangers van de uitbetaalde middelen. De lidstaten wordt verzocht het centrale contactpunt aan te wijzen (punt 6.1), of anderszins een specifiek contactpunt om vragen te beantwoorden of de contacten te faciliteren in het kader van de bovengenoemde verificaties, evaluaties, controles, audits en onderzoeken na 2026.

De Commissie zal toezicht blijven houden op haar auditaanbevelingen van na 31 december 2026, en op de aanbevelingen die daarvoor zijn gedaan maar nog openstaan. De Commissie zal haar recht blijven uitoefenen om middelen terug te vorderen in de gevallen die zijn uiteengezet in het kader voor de verminderingen en terugvorderingen van middelen in het kader van de RRF²⁴. Indien nodig zal de Commissie zorgen voor een doeltreffende uitvoering van de financiële aanbevelingen van OLAF.

6.4. Voortgezette procedures voor het melden van (vermoedelijke) onregelmatigheden

Hoewel de lidstaten momenteel (vermoedelijke) onregelmatigheden aan de Commissie moeten melden via de beheersverklaringen en de samenvattingen van de audits die bij de betalingsverzoeken zijn gevoegd, zullen er na het laatste betalingsverzoek geen beheersverklaringen meer worden ingediend. Daarom, en om ervoor te zorgen dat (vermoedelijke) onregelmatigheden gemeld blijven worden nadat het laatste betalingsverzoek

²³ Artikel 12 van de financieringsovereenkomst en artikel 21 van de leningsovereenkomst.

²⁴ Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren voor herstel- en veerkrachtplannen (C/2024/4990, bijlage IV).

is gedaan, verzoekt de Commissie de lidstaten daarvoor het beheerssysteem voor onregelmatigheden (IMS) te gebruiken. Daarnaast wordt de lidstaten verzocht dergelijke gevallen ook aan DG ECFIN te melden via EU SEND²⁵.

Bovendien zijn de lidstaten overeenkomstig de bepalingen van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 (de OLAF-verordening)²⁶ verplicht passende procedures in stand te houden om ervoor te zorgen dat mogelijke gevallen van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad, voor onderzoeksdoeleinden aan OLAF worden gemeld²⁷. Na de indiening van de laatste beheersverklaring en samenvatting van de audits moeten dergelijke gevallen daarom nog steeds onverwijld en binnen een bepaalde termijn aan OLAF worden gemeld. In het licht van artikel 325 VWEU en overeenkomstig artikel 8, lid 3, van de OLAF-verordening zijn de lidstaten immers verplicht om alle informatie, documenten en data die relevant worden geacht voor de bestrijding van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Europese Unie worden geschaad, onverwijld aan OLAF door te geven, op verzoek van OLAF of op eigen initiatief, tenzij het nationale recht dit verbiedt.

Daarnaast moeten de lidstaten die deelnemen aan de nauwere samenwerking voor het EOM vermoedelijk strafbare gedragingen aan het EOM melden overeenkomstig artikel 24, lid 1, van Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad²⁸. Alle gedragingen die een strafbaar feit kunnen vormen dat onder de bevoegdheid van het EOM valt, moeten worden gemeld via het specifieke IT-platform van het EOM.

De lidstaten moeten informatie verstrekken over feiten en bevindingen die zijn vastgesteld in het kader van definitieve rechterlijke beslissingen of definitieve administratieve besluiten met betrekking tot de gronden van artikel 138, lid 1, punt c), iv), en punt d), van het Financieel Reglement als ze kennis krijgen van dergelijke informatie, overeenkomstig artikel 36, lid 8, van het Financieel Reglement. De Commissie moedigt de lidstaten aan daarvoor het IMS te gebruiken.

²⁵ DG ECFIN zal voor elke lidstaat een specifiek kanaal creëren om dit platform te gebruiken om vermoedelijke fraudegevallen te melden.

²⁶ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad.

²⁷ Verslagen voor onderzoeksdoeleinden moeten worden toegezonden aan het centrale contactpunt van OLAF via e-mail (OLAF-FMB-SPE@ec.europa.eu).

²⁸ Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie ("EOM").